

Ajankohtaista vammaisten lasten ja nuorten kanssa työskenteleville

18.5.2021

Emmi Häyrynen, ylitarkastaja
Annina Sadeoja, ylitarkastaja

Aluehallintovirasto

@AVItwiittaa

Aluehallintoviraston tehtävät sosiaalihuollossa

- Kuntien ohjaus ja neuvonta sosiaalihuollon palvelujen järjestämisessä ja tuottamisessa
- Yksityisten palveluntuottajien ohjaus ja neuvonta sekä palveluntuottajien luvat
- Laillisuusvalvonta
  - Kunnat: palvelujen järjestäminen ja palvelutuotanto
  - Yksityiset palveluntuottajat: palvelutuotanto
  - Ammattihenkilövalvonta
  - Kantelut

Ajankohtaisia valvontahavaintoja

- Palveluntarpeen arvioinnin tekeminen yhteistyössä eri palvelujen kesken
- Lyhytaikaisen hoidon palvelujen saatavuus vaihtelee
- Kotiin annettavissa palveluissa henkilöstön vammaisuuden osaaminen puutteellista
- Vammaisille lapsille sopivia sijaishuoltopaikkoja vähän

**Vammaisten
lasten ja nuorten
palvelujen
järjestäminen**

Lasten ja perheiden palvelut sosiaalihuollossa

- Sosiaalihuoltolaki
- Laki omaishoidon tuesta
- Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista
- Laki kehitysvammaisten erityishuollosta
- Lastensuojelulaki

Sosiaalihuoltolain mukaiset palvelut

- Matalan kynnyksen ennaltaehkäisevän tuen palvelut, esim. perhekeskukset
- Sosiaaliohjaus ja sosiaalityö (SHL 15-16 §), perhetyö ja kotipalvelu (SHL 18-19 §)
- Muut sosiaalipalvelut (SHL 28 §)
- Palvelujen kohteena koko perhe, vaikka viranhaltijapäätös tehtäisiinkin yhdelle henkilölle
- Kuntien resurssit palvelujen järjestämiseen tarvetta vastaavasti vaihtelevat

“

**Omaishoidon
tuki on
palvelujen,
palkkion ja
vapaan
kokonaisuus**

Aluehallintovirasto

Omaishoidon tuki

- "...muodostuu hoidettavalle annettavista tarvittavista palveluista sekä omaishoitajalle annettavasta hoitopalkkiosta, vapaasta ja omaishoitoa tukevista palveluista" Laki omaishoidon tuesta 2 §
- Hoitopalkkio ei sulje pois velvollisuutta palvelujen järjestämiseen
- Huoltajan velvollisuudet palkkiosta kieltäytymisestä huolimatta
- Omaishoitajan vapaan aikaisen hoidon järjestäminen siten, että hoito on tosiasiallisesti käytettävissä

Vammaislainsäädännön mukaiset palvelut ja tukitoimet

- Viimesijaista erityislainsäädäntöä
- Palvelujen järjestämisen taustalla vammasta tai sairaudesta aiheutunut toimintakyvyn rajoite
- Palvelut ja tukitoimet kohdistuvat pääsääntöisesti vammaiselle henkilölle, eivät esimerkiksi lapsen tai nuoren perheelle
- Lainsäädäntö ja oikeuskäytäntö vaikeasti tulkittavaa ja vaatii perehtyneisyyttä

“

Lastensuojelulaki

(417/2007)

1 §

Lain tarkoituksena on turvata lapsen oikeus turvalliseen kasvuympäristöön, tasapainoiseen ja monipuoliseen kehitykseen sekä erityiseen suojeluun

Aluehallintovirasto

Lastensuojelulain mukaiset palvelut

- Erityislaki, viimesijaista lainsäädäntöä
- Lastensuojelua voidaan toteuttaa sekä lapsi- että perhekohtaisena lastensuojeluna
- Asiakkuuden perusteella lastensuojelullinen huoli lapsen tai perheen tilanteesta
- Lastensuojelun asiakkuuden perusteena ei voi olla muiden palveluiden toimimattomuus tai puutteellinen saatavuus

“

Hallituksen esitys lastensuojelulain muuttamiseksi

49 a §

Aluehallintovirasto

Vaativa sijaishuolto

Vaativaa sijaishuoltoa on järjestettävä lapselle, jonka erityiseen tai monialaiseen tuen tarpeeseen vastaaminen edellyttää tehostettua vaativaa erityisosaamista, toiminnallisesti integroituun sosiaali- ja terveydenhuollon ammatilliseen osaamiseen perustuvaa kuntouttavaa työskentelyä sekä intensiivistä ammatillisesti koulutetun aikuisen läsnäoloa. Vaativaa sijaishuoltoa järjestetään asiakassuunnitelmaan perustuen toiminnallisesti integroituna laitoshoitona lastensuojelulaitoksessa:

•
•
•

d) lasten- ja nuorisopsykiatrian sekä sijaishuollon integroituna palveluna; ja

e) vammaispalvelujen ja sijaishuollon integroituna palveluna.

Katse tulevaisuuteen

- Lainsäädäntöön tulossa isoja muutoksia
  - VALAS III
  - HE Lastensuojelulain muuttamisesta
- Sote-uudistus
  - Palvelujen järjestäjä
  - Palvelujen hankintatavat
  - Palvelujen valvonta
- Sosiaalihuollon ammattihenkilöstö
  - Riittävyys
  - Osaaminen

